

**Πανόραμα προσφοράς
των προγραμμάτων της ΑνΑΔ
κατά το 2000**



ΑΡΧΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

**ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 2000**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ**

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2002

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η προώθηση της κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, αποτελεί τη βασική ευθύνη και αρμοδιότητα της Αρχής.

Η προσφορά προγραμμάτων κατάρτισης πρέπει να συνάδει με τις ανάγκες κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, όλων των επαγγελματικών κατηγοριών και τομέων της οικονομίας.

Σκοπός της μελέτης

Ο βασικός σκοπός της μελέτης είναι η ανάλυση και η εξέταση της προσφοράς προγραμμάτων της Αρχής κατά το 2000, σε συσχετισμό με τον αριθμό προγραμμάτων κατάρτισης, τον αριθμό επιχειρήσεων και εργαζομένων που συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης και το ύψος των χορηγιών κατάρτισης σε σύγκριση με το ύψος εισπράξεων του τέλους.

Έκταση της μελέτης

Η μελέτη καλύπτει όλες τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν με εργοδοτούμενους τους σε προγράμματα κατάρτισης το 2000. Συγκεκριμένα καλύπτει όλα τα προγράμματα κατάρτισης, που ολοκληρώθηκαν το 2000 και πληρώθηκε μέρος ή όλο το ποσό της επιχορήγησης.

Μεθοδολογία

Για τη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων της μελέτης χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία και αξιοποιήθηκαν οι δυνατότητες της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων που διαθέτει η Αρχή.

Για την ταξινόμηση των στοιχείων κατά επαρχία, όσον αφορά την κατανομή των επιχειρήσεων, των συμμετεχόντων και της χορηγίας, έγινε με βάση τον κώδικα επαρχίας της επιχείρησης.

Η κατανομή των Μονοεπιχειρησιακών προγραμμάτων έγινε με βάση τη γεωγραφική θέση της επιχείρησης και η κατανομή των Πολυεπιχειρησιακών προγραμμάτων έγινε με βάση την επαρχία στην οποία υλοποιήθηκαν τα προγράμματα.

Βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα

Οι πιο σημαντικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα, τα οποία έχουν προκύψει από τη μελέτη και από τις συγκρίσεις των διαφόρων στοιχείων και παραμέτρων, παρουσιάζονται στη συνέχεια:

Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για την κατανομή του αριθμού επιχειρήσεων και απασχολουμένων στο σύνολο της οικονομίας

- (i) Η εξέταση της κατανομής του **συνολικού αριθμού επιχειρήσεων και απασχολουμένων** αποτελεί ένα χρήσιμο μέτρο σύγκρισης με τη κατανομή της προσφοράς προγραμμάτων κατάρτισης.
- (ii) Από τη μελέτη προκύπτει ότι **η Λευκωσία είχε τα μεγαλύτερα ποσοστά από όλες τις επαρχίες** τόσο στο σύνολο των επιχειρήσεων όσο και στο σύνολο των απασχολουμένων.
- (iii) Ο **τομέας του Εμπορίου** συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων και το μεγαλύτερο αριθμό απασχολουμένων σύμφωνα με την απογραφή επιχειρήσεων του 2000.

Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τη κατανομή των προγραμμάτων κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού

- (i) Τα **Μονοεπιχειρησιακά και Πολυεπιχειρησιακά προγράμματα Συνεχούς Κατάρτισης** αποτελούν το μεγαλύτερο όγκο προγραμμάτων κατάρτισης.
- (ii) **Στους βασικούς κλάδους υλοποιήθηκε το μεγαλύτερο ποσοστό προγραμμάτων**, όπως οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, το Εμπόριο και η Μεταποίηση.

- (iii) **Η πλειοψηφία των προγραμμάτων κατάρτισης έγιναν στην επαρχία Λευκωσίας.**

Διαπιστώσεις και συμπεράσματα σε σχέση με τη κατανομή της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα κατάρτισης

- (i) Σε σύγκριση με το συνολικό αριθμό επιχειρήσεων της οικονομίας με μέγεθος 1-9 άτομα, **πολύ μικρό ποσοστό επιχειρήσεων με μέγεθος 1-9 άτομα (2%) συμμετείχαν σε κατάρτιση.**
- (ii) Σε σχέση με την **ποσοστιαία κατανομή των συμμετοχών των επιχειρήσεων σε προγράμματα κατάρτισης** κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, το μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων προέρχονται από τους κλάδους της Μεταποίησης και του Εμπορίου.
- (iii) Το μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων που συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης το 2000, προέρχονταν κατά πρώτο λόγο από τη **Λευκωσία** και κατά δεύτερο λόγο από τη **Λεμεσό**. Η Λευκωσία είχε αυξημένο μερίδιο συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα το 2000.

Διαπιστώσεις και συμπεράσματα αναφορικά με τη κατανομή της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού σε προγράμματα κατάρτισης

- (i) **Ο μεγαλύτερος αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα κατάρτισης προέρχεται από τους κλάδους των Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών, της Μεταποίησης και το Εμπόριο.**
- (ii) Αναφορικά με τη συμμετοχή των εργαζομένων σε κατάρτιση διαπιστώνεται ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά αφορούν τις επαγγελματικές κατηγορίες του **Γραφειακού προσωπικού, των Διευθυντών και του Επιστημονικού προσωπικού.**
- (iii) Η μεγαλύτερη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης παρουσιάστηκε στους τομείς του **Μάρκετινγκ, τα Χρηματοοικονομικά και το Ανθρώπινο Δυναμικό.**

- (iv) **Τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετεχόντων σε προγράμματα κατάρτισης, είχαν η Λευκωσία με 68% και η Λεμεσός με 17%. Από σύγκριση των ποσοστών αυτών με τα ποσοστά κατά επαρχία του συνόλου των απασχολουμένων, διαπιστώνεται ότι η Λευκωσία είχε το μεγαλύτερο ποσοστό θετικής απόκλισης (24%), και η Λεμεσός το μεγαλύτερο ποσοστό αρνητικής απόκλισης (-10%) .**
- (v) Από τους συμμετέχοντες σε προγράμματα κατάρτισης το 2000, το **61,5%** ήταν **άνδρες** και το **38,5%** ήταν **γυναίκες**.
- (vi) Από εξέταση διαφόρων στοιχείων όπως η κατανομή των συμμετοχών κατά κατηγορία κατάρτισης και κλάδο, προκύπτει το συμπέρασμα ότι **η γεωγραφική κατανομή των συμμετοχών εργοδοτούμενων σε κατάρτιση, πρόσθετα από άλλους παράγοντες, επηρεάζεται σημαντικά από τη γεωγραφική θέση της αντίστοιχης υποδομής κατάρτισης.**

Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τη κατανομή των εισπραχθέντων τελών του τέλους και των χορηγιών κατάρτισης

- (i) **Το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού εισπραχθέντος τέλους προήλθε από το Εμπόριο, τη Μεταποίηση, τα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια και τους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς. Παράλληλα το μεγαλύτερο μέρος της χορηγίας κατευθύνθηκε προς τις επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης, το Εμπόριο, τους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς και τα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια.**
- (ii) Το μεγαλύτερο ποσοστό του εισπραχθέντος τέλους κατά την εξεταζόμενη περίοδο **προήλθε από εργοδότες της επαρχίας Λευκωσίας**. Ταυτόχρονα, το μεγαλύτερο μέρος της χορηγίας για συμμετοχή σε κατάρτιση, κατευθύνθηκε προς επιχειρήσεις επίσης της Λευκωσίας.

Πορίσματα

1. Από την ανάλυση και επεξεργασία των στοιχείων της μελέτης, διαπιστώνεται η **ύπαρξη σημαντικών περιθωρίων για αύξηση της συμμετοχής επιχειρήσεων σε δραστηριότητες κατάρτισης** από όλους τους τομείς της οικονομίας. Ιδιαίτερα μεγάλα περιθώρια για αύξηση της συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης μικρότερων σε μέγεθος επιχειρήσεων υπάρχουν στους παραδοσιακούς οικονομικούς τομείς όπως οι **Κατασκευές, τα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, το Εμπόριο και η Μεταποίηση**.
2. **Οι μεγαλύτερες σε μέγεθος επιχειρήσεις συμμετείχαν σε μεγαλύτερο βαθμό σε προγράμματα κατάρτισης** από τις μικρότερες. Το αποτέλεσμα αυτό υποδεικνύει ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει σε μεγαλύτερο βαθμό τη σημασία της κατάρτισης. Η διαπίστωση αυτή θα πρέπει να σταθμιστεί με το γεγονός ότι **οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις έχουν αυξημένες δυνατότητες πρόσβασης σε κατάρτιση**, λόγω ύπαρξης της αναγκαίας υποδομής, λόγω ύπαρξης διευθυντικής δομής, αλλά και λόγω του αριθμού των απασχολούμενων τους.
3. Το μεγαλύτερο ποσοστό υλοποιηθέντων προγραμμάτων (64%), το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχών επιχειρήσεων σε προγράμματα κατάρτισης (48%), το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχών εργαζομένων σε δραστηριότητες κατάρτισης (68%), το μεγαλύτερο ποσοστό εισπράξεων του τέλους (55%) και το μεγαλύτερο ποσοστό χορηγιών (60%) είχε η **Λευκωσία**.
4. Συγκριτικά χαμηλή παραμένει η συμμετοχή σε κατάρτιση, σε σημαντικό αριθμό επαγγελματικών κατηγοριών όπως **πωλητές, τεχνίτες, χειριστές μηχανημάτων** και διάφορα **επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης**. Επίσης χαμηλή παραμένει και σε ένα αριθμό θεματικών τομέων, όπως η **Διαχείριση Ποιότητας, το Περιβάλλον, η Ασφάλεια και η Υγιεινή, οι Γλώσσες και τα Θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης**.
5. Η συμμετοχή **γυναικών** στα προγράμματα κατάρτισης της Αρχής ήταν **38,5%**, ενώ των **ανδρών 61,5%**. Σημειώνεται ότι η ποσοστιαία κατά φύλο αναλογία συμμετοχής στην απασχόληση ήταν 42,1% γυναίκες και 57,9% άνδρες. **Επομένως**

διαπιστώνεται ότι αναλογικά το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών σε προγράμματα κατάρτισης βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω αύξηση της συμμετοχής τους.

6. Το μεγαλύτερο κατά σειρά τέλος προήλθε από τους τομείς Εμπόριο (£1,5εκ.), Μεταποίηση (£1,2εκ.) και Ξενοδοχεία (£0,9εκ.). Το μεγαλύτερο κατά σειρά ποσό χορηγίας είχε η Μεταποίηση (£0,6εκ.), το Εμπόριο (£0,4εκ.), οι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί (£0,4εκ.) και τα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια (£0,3εκ.).

Εισηγήσεις

Για την περαιτέρω ενίσχυση και βελτίωση της προσφοράς προγραμμάτων κατάρτισης της Αρχής, διατυπώνονται με βάση τα στοιχεία της μελέτης, οι πιο κάτω εισηγήσεις:

7.3.1. Ενίσχυση της προσπάθειας ενημέρωσης των επιχειρήσεων για τις δραστηριότητες κατάρτισης και τη σημασία της ανάγκης για συνεχή κατάρτιση

Από τα στοιχεία και τις πληροφορίες της μελέτης διαπιστώνονται αρκετά περιθώρια για μεγαλύτερη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης των επιχειρήσεων και των εργοδοτούμενων τους.

Γι' αυτό προτείνεται η ανάληψη ανανεωμένης προσπάθειας ενημέρωσης των επιχειρήσεων για τα συστήματα κατάρτισης/ανάπτυξης του προσωπικού και τις δραστηριότητες και τα σχέδια της Αρχής.

Με στόχο την εμπέδωση της σημασίας της κατάρτισης και της ανάγκης για συνεχή κατάρτιση, προτείνεται η ανάληψη από την Αρχή, προγραμματισμένης εκστρατείας, με σειρά διαλέξεων, ημερίδων και εργαστηρίων, σε συνεργασία με άλλους φορείς όπως τα Επαρχιακά Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια, τις κλαδικές και τοπικές εργοδοτικές οργανώσεις, τις συντεχνίες και τα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας.

7.3.2. Ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και ιδρυμάτων

Με στόχο την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της προσφοράς προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις και τα ιδρύματα κατάρτισης, γίνεται εισήγηση να αναληφθεί από την Αρχή η **οργάνωση και υλοποίηση δραστηριοτήτων με τη μορφή συναντήσεων/ συνεδρίων** που να απευθύνονται τόσο προς τις επιχειρήσεις όσο και προς τα ιδρύματα κατάρτισης για ενημέρωση και ενεργοποίηση των υπευθύνων στελεχών επιχειρήσεων για θέματα κατάρτισης.

Οι δραστηριότητες της Αρχής, που ήδη έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται και αφορούν την οργάνωση **ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης για τους υπευθύνους κατάρτισης των επιχειρήσεων, θα πρέπει να συνεχιστούν.**

7.3.3. Επαύξηση της προσφοράς προγραμμάτων κατάρτισης τόσο σε ειδικούς θεματικούς τομείς όσο και σε διάφορες επαγγελματικές κατηγορίες

Για την επαύξηση της προσφοράς προγραμμάτων κατάρτισης σε ειδικούς θεματικούς τομείς, γίνεται εισήγηση για **διαμόρφωση πρόσθετων κινήτρων σε ιδρύματα, επιχειρήσεις και εργαζομένους για να συμμετέχουν σε δραστηριότητες κατάρτισης για συγκεκριμένους θεματικούς τομείς.**

Στα πλαίσια της διαμόρφωσης πρόσθετων κινήτρων, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη για **τόνωση του ενδιαφέροντος για κατάρτιση εργαζομένων σε συγκεκριμένες επαγγελματικές κατηγορίες, όπως πωλητές, τεχνίτες, τεχνικοί βοηθοί και χειριστές μηχανημάτων.**

Επιπρόσθετα, γίνεται εισήγηση για περαιτέρω **προώθηση της Μονοεπιχειρησιακής μορφής κατάρτισης** η οποία συμβάλλει θετικά στην προσφορά κατάρτισης για το μη διευθυντικό προσωπικό.

7.3.4. Εξέταση των δυνατοτήτων δημιουργίας, ενίσχυσης ή ενεργοποίησης πρόσθετης υποδομής κατάρτισης

Με βάση τα πορίσματα της μελέτης, προκύπτει ότι η ύπαρξη υποδομής επενεργεί καταλυτικά για τη δημιουργία προσφοράς και ταυτόχρονα ζήτησης για δραστηριότητες κατάρτισης. Επομένως η **δημιουργία νέας υποδομής ή ενεργοποίηση υπάρχουσας υποδομής κατάρτισης** για συγκεκριμένες δραστηριότητες, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για εξισορρόπηση της ποσοτικής και ποιοτικής προσφοράς κατάρτισης.

Η ενδυνάμωση της υποδομής κατάρτισης πρέπει να είναι **επιλεκτική** κατά περίπτωση, αφού ληφθούν υπόψη διάφορες πτυχές όπως οι επαγγελματικές κατηγορίες προς τις οποίες απευθύνεται, ο οικονομικός κλάδος και ο θεματικός τομέας προς τους οποίους απευθύνεται καθώς και διάφορα χαρακτηριστικά της επιχείρησης, όπως το μέγεθος.

Στη συνέχεια θα πρέπει να αναληφθούν **πρωτοβουλίες και ενέργειες σε συνεργασία με διάφορους φορείς**, όπως είναι τα Δημόσια Ιδρύματα, το Πανεπιστήμιο, οι εργοδοτικές και συντεχνιακές οργανώσεις καθώς και τα ιδιωτικά ιδρύματα και οργανισμοί που σχετίζονται άμεσα με την προσφορά κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να ενισχυθεί με τον κατάλληλο τρόπο και στον επιθυμητό βαθμό.

7.3.5. Αξιοποίηση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών πληροφορικής στα θέματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού

Η **αξιοποίηση σε μεγαλύτερο βαθμό του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών πληροφορικής**, θα συμβάλει στην πληρέστερη και συνεχή ροή πληροφοριών προς όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες, στα θέματα της κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Οι νέες τεχνολογίες θα μπορούσαν ενδεικτικά να χρησιμοποιηθούν, για :

- **Δημιουργία τράπεζας πληροφοριών ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης**, ώστε να υπάρχουν διαθέσιμα όλα τα στοιχεία που αφορούν τις υπηρεσίες που προσφέρουν.
- Συνέχιση και ποιοτική αναβάθμιση της **καταχώρησης στην ιστοσελίδα της Αρχής των μελετών της Αρχής**, ώστε να υπάρχει πρόσβαση στα στοιχεία, τα πορίσματα και τις εισηγήσεις που περιέχουν για άμεση αξιοποίηση τους από κάθε ενδιαφερόμενο και κυρίως από τα ιδρύματα κατάρτισης.
- Συνέχιση και ποιοτική βελτίωση της καταχώρησης στην ιστοσελίδα της Αρχής των **εγκριμένων προγραμμάτων κατάρτισης** καθώς και του **θεματολογίου προτεραιοτήτων κατάρτισης** για άμεση ενημέρωση τόσο των επιχειρήσεων και των εργοδοτούμενων τους όσο και των ιδρυμάτων και οργανισμών κατάρτισης.
- Βελτίωση της δυνατότητας χρήσης και αξιοποίησης του διαδικτύου και της τεχνολογίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών σε σχέση με τις **διαδικασίες ενημέρωσης, υποβολής και έγκρισης προγραμμάτων, καθώς και υποβολή διαφόρων αιτήσεων και εγκρίσεων.**